

KOMENTARZ

Nowe porozumienie o współpracy obronnej między Francją a Mołdawią

Amanda Dziubińska, Jakub Pieńkowski

7 marca br. ministrowie sił zbrojnych Francji i obrony Mołdawii w obecności prezydentów Emmanuela Macrona i Mai Sandu podpisali w Paryżu umowę o współpracy obronnej. Stanowi ona element intensyfikacji zaangażowania Francji w bezpieczeństwo wschodniej części Europy po rosyjskiej agresji na Ukrainę z 2022 r. Francuskie wsparcie pomoże kandydującej do Unii Europejskiej Mołdawii w modernizacji sił zbrojnych, co zwiększy jej odporność na rosyjskie próby destabilizacji.

Co przewiduje umowa?

Zawarta z inicjatywy francuskiej umowa jest uaktualnieniem podpisanego w 1998 r. porozumienia, dzięki któremu mołdawscy kadeci oraz żołnierze mogli kształcić i szkolić się we Francji. Nowa umowa przewiduje poszerzenie pomocy Francji w budowie nowoczesnego systemu obronnego Mołdawii – szczegółowy plan wieloletniej współpracy opracuje dwustronna komisja. Armia francuska wesprze mołdawską, oferując wymianę doświadczeń, wspólne szkolenia i ćwiczenia, staże, konsultacje, konferencje, kursy i specjalizacje. Obejmą one obszary polityki obronnej, wojskowych technologii informacyjnych i telekomunikacyjnych, topografii i medycyny wojskowej, kontroli i zarządzania przestrzenią powietrzną, logistyki, zarządzania personelem, finansami i budżetem oraz udziału w misjach międzynarodowych.

Jaka jest kondycja sektora bezpieczeństwa Mołdawii?

Potencjał obronny Mołdawii jest niewielki – ok. 5 tys. żołnierzy i 1 tys. karabinierów (dawnych wojsk MSW). Armia nie ma czołgów, śmigłowców i samolotów bojowych, nowoczesnej artylerii oraz broni przeciwlotniczej i przeciwpancernej. Wprawdzie budżet obronny Mołdawii wzrósł z 0,38% PKB w 2022 r. do 0,65% w 2024 r., ale jego

wartość wynosi jedynie ok. 100 mln euro. Plan „Armia 2030” z 2020 r. zakłada tymczasem, że dopiero wydając ok. 250 mln euro przez dziesięć lat, mogłaby zmodernizować siły zbrojne – obecnie ok. 90% sprzętu jest poradzieckie. Mołdawia liczy więc na donacje i granty USA i partnerów z UE – m.in. w latach 2021–2023 z Europejskiego Instrumentu na rzecz Pokoju (EPF) otrzymała 87 mln euro na zakup pojazdów i wyposażenia. Pod koniec 2023 r. w ramach EPF Francja dostarczyła jej mobilny radar Ground Master 200 wart 14 mln euro, który ma być załącznikiem nowoczesnego systemu obrony powietrznej – obecnie Mołdawia jest bezradna wobec wielokrotnych celowych naruszeń jej terytorium przez rosyjskie rakiety.

Dlaczego Francja intensyfikuje współpracę z Mołdawią?

Francja chce ograniczyć ryzyko destabilizacji przez Rosję wschodniego sąsiedztwa UE. Umowa z Mołdawią jest elementem szerszego procesu zacieśniania współpracy z państwami wschodniej flanki NATO i UE – w szczególności z Rumunią, gdzie Francja objęła dowództwo nad wielonarodową grupą bojową Sojuszu. Macron chce uniknąć ponownego błędu polegającego na braku inicjatywy dyplomatycznej w regionie. Przed rosyjską agresją Francja wykazywała się niewielkim zainteresowaniem rozwijaniem partnerstw na wschodzie Europy i oddała w tym zakresie

KOMENTARZ PISM

inicjatywę Niemcom. Macron przyznał w czerwcu 2023 r., że diagnoza sytuacji bezpieczeństwa postawiona w państwach Europy Wschodniej była słuszna. Rozwój wojny na Ukrainie oraz wizja ograniczenia zaangażowania USA skłoniły go do reorientacji polityki europejskiej. Francja chce wziąć większą odpowiedzialność za europejskie bezpieczeństwo i budując partnerstwa z państwami wschodniej części Europy, dąży do wzmocnienia swojej roli w odpowiedzi na agresję Rosji. Dlatego silniej zaangażowała się m.in. w ochronę suwerenności Mołdawii. Podpisanie umów dwustronnych ma być kontynuacją podjętych dotychczas działań. Z inicjatywy Francji, Rumunii i Niemiec w 2022 r. powstała międzynarodowa Platforma Wsparcia dla Mołdawii, w ramach której państwa zachodnie przekazują pomoc polityczną i finansową, wzmacniającą gospodarkę i przyspieszającą reformy przybliżające Mołdawię do członkostwa w UE. Francja, zwiększając zaangażowanie polityczne, liczy także na inwestycje swoich firm w Mołdawię, m.in. w sektorze energii, zarządzania zasobami naturalnymi i transportu kolejowego.

Jak Francja angażuje się we współpracę z Mołdawią?

We wrześniu ub.r. francuski minister sił zbrojnych złożył pierwszą w historii wizytę w Kiszyniowie i zapowiedział powołanie stałego attachatu wojskowego. Wizyta była przykładem działań, których celem jest awansowanie Francji na głównego partnera obronnego Mołdawii, odgrywającego kluczową rolę w modernizacji jej armii. Francja ma nadzieję na realizację nowych umów finansowanych z EPF, m.in. na transportery opancerzone Bastion i systemy przeciwlotnicze Mistral. Chce także – [uzupełniając działania misji partnerskiej UE](#) – zacieśniać współpracę z Mołdawią w przeciwdziałaniu zagrożeniom hybrydowym. Macron potwierdził francuskie poparcie dla pokojowej reintegracji Mołdawii i ewakuacji wojsk rosyjskich z Naddniestrza. Po wybuchu wojny w 2022 r. Macron zmienił podejście do rozszerzenia UE i zaczął aktywnie wspierać europejskie dążenia Mołdawii. W szczególności oferuje jej pomoc w integracji z rynkiem europejskim oraz w dalszej reformie sądownictwa i walce z korupcją.